

Xəstəlik sinifi (XBT-10)	M - Sümük-əzələ sistemi xəstəlikləri
-------------------------------------	---

İlkin versiyanın tərtibatçı(İSİM)	Vaqif Süleymanov
--	-------------------------

XBT-10 rubrikası	Xəstəliklər
-----------------------------	--------------------

M 35.2	Behçet xəstəliyi
---------------	-------------------------

Behçet xəstəliyi (Adamantiadi-Behçet xəstəliyi, İpək Yolu xəstəliyi) - ağız boşluğunun və cinsiyyət orqanlarının selikli qişasının residivi eroziv-xoralı zədələnmələri ilə xarakterizə olunan, gözlərin və digər orqanların, xüsusən də oynaqların, mədə-bağırsaq traktının, sinir sisteminin cəlb olunması ilə naməlum etiologiyalı sistemli vaskulitidir

Müalicə

AMBULATOR MÜALİCƏ

Ambulator müalicəyə göstərişlər:

- Remissiya;
- Minimum fəaliyyət dərəcəsi.

Müalicənin məqsədləri: klinik və laboratoriya remissiyasının əldə edilməsi; kəskinləşmə riskinin azaldılması, həyati vacib orqanların bərpa olunmayan zədələnməsinin qarşısının alınması, dərman müalicəsinin yan təsirlərinin inkişaf riskinin azaldılması, gözlənilən ömür uzunluğunun və həyat keyfiyyətinin artması, iş qabiliyyətinin saxlanması.

Terapiyanın mərhələləri –

- Remissiyanın induksiyası (3-6 ay);
- Remissiyanın saxlanması (2-5 il).

Uşaqlarda terapiyanın əsas prinsipləri:

- Müvafiq orqanlar nəzərə alınmaqla;
- İlkin olaraq daha az zəhərli dərmanlar istifadə edilməlidir;
- Şiş nekroz faktoru - alfa (ŞNF-a) inhibitorları (etanersept, adalimumab) uşaqlarda getdikcə daha çox istifadə olunur.

Müalicədə istifadə olunan dərmanlar (aktiv maddələr)

- *Adalimumab (Adalimumab)*
- *Азатиоприн (Azathioprine)*
- *Alprostadil (Alprostadil)*
- *Alfakaltsidol (Alfakaltsidol)*
- *Betametazon (Betamethasone)*
- *Heparin natrium (Heparin sodium)*
- *Hidrokortizon (Hydrocortisone)*
- *Deksametazon (Dexamethasone)*
- *Diklofenak (Diclofenac)*
- *Дипиридамол (Dipyridamole)*
- *İnterferon alfa (Interferon alfa)*
- *İnfliximab (Infliximab)*
- *Meloksikam (Meloxicam)*
- *Метилпреднизолон (Methylprednisolone)*
- *Metotreksat (Methotrexate)*
- *Nadroparin kalsium (Nadroparin calcium)*
- *Naproksen (Naproxen)*
- *Omeprazol (Omeprazole)*
- *Prednizolon (Prednisolone)*
- *Sulfasalazin (Sulfasalazine)*
- *Triamsinolon (Triamcinolone)*
- *Siklosporin (Cyclosporine)*
- *Siklofosamid (Cyclophosphamide)*
- *Enoksaparin natrium (Enoxaparin sodium)*
- *Etanersept (Etanercept)*

Behçet xəstəliyinin ambulator müalicəsinə dair tövsiyələr:

Orqan zədələnməsindən asılı olaraq müalicə
Gözlərin arxa seqmentlərinin iltihabi prosesi, uveit və panuveit, retinal
vaskulit:

- Azatioprin
- qlükokortikosteroidlər (sistemli)
- Siklosporin A

Behçet xəstəliyinin mədə-bağırsaq təzahürləri:

- Sulfasalazin
- qlükokortikosteroidlər
- Azatioprin

Artrit üçün:

- Kolxisin (1-2 mq/sut)
- Metotreksat , daxilə və dərialtı

Dəri və selikli qişa təzahürlərinin müalicəsi onların şiddətindən asılıdır

Ağızda və ya cinsiyyət orqanlarında təcrid olunmuş xoralar üçün:

- Qlükokortikosteroidlərin yerli tətbiqi

Düyünlü eritema üçün:

- Kolxisin

Sızanaqlara bənzər səpgilər üçün:

- Kosmetik preparatlar

Rezistent hallarda:

- Azatioprin
- Metotreksat, daxilə və dərialtı

Əsas dərmanların siyahısı:

Qlükokortikoidlər:

- Triamsinolon 4 q, 40 mq;
- Betametazon 0,1%, məlhəm, krem;
- Deksametazon 0,5 mq, 1,5 mq, həblər;
- Metilprednizolon 4 mq, 16 mq həblər;
- Prednizolon, 5 mq, həblər;
- Prednizolon, 30 mq, ampula.

İmmunosupressiv dərmanlar:

- Siklosporin 25 mq, 100 mq, kapsullar;
- Azatioprin (imuran) 50 mq, həblər ;
- Siklofosamid 50 mq, həblər;
- Metotreksat 2,5 mq, həblər , inyeksiya üçün məhlul 7,5 mq, 10 mq, 15 mq, 20 mq;
- Sulfasalazin 0,5 mq.

Qeyri-steroid iltihab əleyhinə preparatlar:

- Diklofenak 50 mq, 3,0 ml həblər, inyeksiya üçün məhlul;
- Meloksikam 15 mq həblər;
- Naproksen 275 mq, 550 mq həblər

Əsas dərmanların siyahısı:

Dərman adı	Buraxılış forması, dozası	Müalicə müddəti
Metilpredizolon	Daxilə, sutkada 2 dəfə 4 mq	3-5 il
Prednizolon	Daxilə, sutkada 2 dəfə 5 mq	3-5 il
Prednizolon	İnyeksiya, sutkada 1 dəfə 30-180 mq venadaxili və ya əzələdaxili yeridilir.	3-5 sut
Hidrokortizon	İnyeksiya üçün suspenziya, əzələdaxili olaraq - sutkada bir dəfə 10 ml	Müalicə kursuna 4 inyeksiya
Triamsinolon	Həblər, daxilə sutkada 3-4 dəfə 0,004-0,008 mq	3-5 il
Betametazon	Yerli istifadə üçün məlhəm, krem 1-2 qr sutkada 1-2 dəfə	3-5 il
Deksametazon	Həblər, daxilə sutkada 1 dəfə 0,5-1,5 mq/sut	3-5 il
Siklosporin A	Daxilə , 25 mq, 50-100 mq sutkada 1-2 dəfə	3-5 il
Azatioprin	Daxilə, sutkada 1-2 dəfə 50-100 mq	3-5 il
Siklofosfamid	Daxilə, həblər 50 mq, sutkada 1-2 dəfə, 50-100 mq	3-5 il
Metotreksat	İnyeksiya; 7,5 mq, 10 mq, 15 mq, 20 mq. 7,5 mq, 10 mq, 15 mq, 20 mq/həftədə. Həftədə bir dəfə təyin edilir	3-5 il
Metotreksat	Həblər- 2,5 mq, 5 mq. 2,5-17,5 mq/həftə. Həftədə bir dəfə	3-5 il

	təyin edilir	
Sulfasalazin	Daxilə, həblər, 0,5 mq sutkada 2 dəfə 2,0-4,0 q	3-5 il
Diklofenak natrium	Həblər 50 mq hər biri 50 mq sutkada 1-2 dəfə	Tələb olduqda, 10-15 günlük kurslar ilə
Diklofenak natrium	İnyeksiya üçün məhlul 3,0 ml sutkada	Tələb olduqda, 10-15 günlük kurslar ilə
Meloksikam	Həblər 15 mq sutkada 1 dəfə 15 mq	Tələb olduqda, 10-15 günlük kurslar
Naproksen	Həblər 275 mq, 550 mq 275-550 mq sutkada 2 dəfə	Tələb olduqda 10-15 günlük kurslar

Əlavə dərmanların siyahısı:

Dərman adı	Buraxılış forması, dozası	Müalicə müddəti
Dipiridamol	Daxilə, sutkada 3 dəfə 75-150 mq	1-3 ay, kurslar ilə
Omeprazol	Kapsullar 20 mq , daxilə, sutkada 1-2 dəfə 20-40 mq	Uzun müddətli, qeyristeroid iltihabələhinə preparatlar və kortikosteroid qəbul edərkən

Müalicənin effektivliyinin göstəriciləri :

- klinik və laboratoriya remissiyasının əldə edilməsi;
- fəsadların olmaması;
- iş qabiliyyətini saxlamaq.

Ədəbiyyat

Болезнь Бехчета Версия: Клинические протоколы МЗ РК - 2016
(Казахстан)

<https://diseases.medelement.com/disease/%D0%B1%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%B7%D0%BD%D1%8C-%D0%B1%D0%B5%D1%85%D1%87%D0%B5%D1%82%D0%B0/15009>